

FICIL
RAISE THE BAR!

Rīgā, 2024.gada 18.martā
Nr. 09/2024

Ministru prezidentei

Evikai Siliņai

pasts@mk.gov.lv

Ekonomikas ministram

Viktoram Valainim

pasts@em.gov.lv

Labklājības ministram

Uldim Augulim

lm@lm.gov.lv

Izglītības un zinātnes ministrei

Andai Čakšai

anda.caksa@izm.gov.lv

pasts@mk.gov.lv

Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai

izglitibas.kulturas.komisija@saeima.lv

Informācijai:

Finanšu ministram

Arvilam Ašeradenam

pasts@fm.gov.lv

Valsts kontrolei

pasts@lrvk.gov.lv

Par pieaugušo izglītību un pārkvalifikācijas politiku

Atsaucoties uz notikušo diskusiju Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā¹, Valsts kontroles publicēto preses relīzi², Cilvēkkapitāla attīstības stratēģiju³ un citus aktuālos projektus⁴, Ārvalstu investoru padome Latvijā (turpmāk - FICIL) vēlas vērst uzmanību uz joprojām pastāvošo problēmu ar institucionālo sadalījumu pieaugušo izglītības un

---

¹ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisija sēde 13. martā plkst. 10:00.

² Valsts kontrole iebilst pret pieaugušo izglītības "reformu" formālo pieceju.

³ Rīcības plāns "Cilvēkkapitāla attīstības stratēģija 2024.-2027. gadam.

⁴ Kā piemēram MK vēstules projekts "Par atbildīgo institūciju cilvēkkapitāla pārvaldības jomā" vai noteikumu projekts Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 4.2.4.specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt mūžizglītību, jo īpaši paredzot elastīgas kvalifikācijas paaugstināšanas un pārkvalificēšanās iespējas visiem, ņemot vērā digitālās prasmes, labāk paredzot pārmaiņas un jaunas prasības pēc prasmēm, kas balstītas uz darba tirgus vajadzībām, atvieglojot karjeras maiņu un sekmējot profesionālo mobilitāti" 4.2.4.2 pasākuma "Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" īstenošanas noteikumi.

pār kvalifikācijas jomā un absolūto šīs problēmas ignoranci, ieviešot jauno Cilvēkkapitāla attīstības stratēģiju.

FICIL, un citas darba devējus pārstāvošas organizācijas⁵, jau vairākus gadus norāda uz nepieciešamību ieviest spēcīgu un efektīvu pār kvalifikācijas politikas pārvaldību, lai samazinātu aizvien pieaugošo plaisu starp darba tirgū pieprasītajām un pieejamajām prasmēm un nodrošinātu, ka Latvija arī turpmāk tiek uzlūkota kā investīcijām pievilcīga valsts, kurā darbaspēka prasmes un zināšanas atbilst mūsdienu darba tirgus prasībām. FICIL, kā pirmo priekšnoteikumu efektīvai politikai norādīja tieši vienas atbildīgās iestādes noteikšanu. Lai arī FICIL novērtē soli, kas sperts, nosakot Ekonomikas ministriju kā primāri atbildīgo iestādi cilvēkkapitāla jautājumos, vēl joprojām trūkst skaidras atbildības uzņemšanās par pār kvalifikācijas politiku.

Diemžēl nav skaidri saprotams, kādas tieši pārmaiņas plānotas Valsts izglītības un attīstības aģentūrā (turpmāk – VIAA) vai Nodarbinātības valsts aģentūrā (turpmāk - NVA), lai novērstu funkciju dublēšanos un efektīvizētu pār kvalifikāciju un pieaugušo izglītību. FICIL jau 2021.gadā⁶ vērsa Valsts kontroles uzmanību uz nepieciešamību pārskatīt VIAA un NVA funkciju pārklāšanos. Tomēr, neskatoties uz Valsts kontroles revīzijas secinājumiem⁷ gan Cilvēkkapitāla attīstības stratēģijā, gan citos dokumentos, piemēram, Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 4.2.4.specifiskā atbalsta mērķa un 4.2.4.2 pasākuma "Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" īstenošanas noteikumos, tiek turpināts VIAA un NVA norādīt kā iestādes, kas plānos un nodrošinās pieaugušo izglītības un pār kvalifikācijas pasākumus Latvijā.

Ņemot vērā esošo darbaspēka trūkumu, vājo demogrāfisko situāciju un nopietnās prognozes, ka jau nākamajos 3 gados būs nepieciešams pār kvalificēt vismaz 50 tūkstošus mazāk kvalificētu personu, bet regulāras apmācības būs jānodrošina vismaz 160 tūkstošiem iedzīvotāju,⁸ valstiskā līmenī nav pieļaujama atbildību sadrumstalotība un funkciju dublēšanās. Tā nelabvēlīgi ietekmē efektīvu mērķu sasniegšanu, jo īpaši, skatot Latvijas ekonomikas attīstībā tik būtisku un centrālu jautājumu, kā pieaugušo izglītība un sistemātiska kvalifikācijas celšana, kas tieši ietekmē gan investoru lēmumus, gan vietējā kapitāla uzņemumu iespējas attīstīties.

Šobrīd ir izveidojusies situācija, kas liek domāt, ka atbildīgās ministrijas un pašas iesaistītās iestādes (VIAA, NVA) tā vietā, lai rastu risinājumus valsts pārvaldes procesu efektīvizācijai un darba optimizācijai, nodarbojas ar "formālu" reformu īstenošanu. Tāda situācija ir nepieļaujama, ne tikai ņemot vērā Valsts kontroles atzinumus un esošās situācijas negatīvo ietekmi uz pieaugušo izglītības un pār kvalifikācijas procesiem, bet arī pienākumu valsts pārvaldei darboties sabiedrības, nevis katras iestādes individuālajās interesēs.

Uzskatām, ka nav objektīvu iemeslu, kādēļ būtu jābūt divām iestādēm, it īpaši divu dažādu ministriju pakļautībā, kas veic vienas un tās pašas funkcijas. FICIL aicina nekavējoties un pēc būtības centralizēt pār kvalifikācijas un prasmju pilnveides politikas pārvaldību, plānošanu un īstenošanu, tādejādi novēršot neefektīvu valsts resursu lietošanu, funkciju pārklāšanos un

---

⁵ Piemēram uz to norādījusi arī [LDDK](#).

⁶ 2021. gada 14. jūnijā vēstule adresēta Valsts kontrolei.

⁷ Valsts kontroles revīzija "[Vai pieaugušo izglītība sasniedz tai izvirzītos mērķus un atbilst darba tirgus vajadzībām?](#)".

⁸ Saeimas Analītiskais Dienests "[Nodarbinātības politikas izaicinājumi Latvijā un iespējamie risinājumi](#)".

atbildības trūkumu. FICIL izsaka atkārtotu gatavību sadarboties ar valsts pārvaldi, lai uzlabotu cilvēkkapitāla politiku Latvijā.

Ar cieņu,

Tatjana Gužņajeva
FICIL izpilddirektore

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU